

Sportfilmek nyomában, avagy fogyasztási preferenciák

In the train of sports movies, or consumption preferences

Szerző:
DR. HABIL. GŐSI ZSUZSANNA
egyetemi docens,
intézetigazgató-helyettes
ELTE Egészségfejlesztési
és Sporttudományi Intézet
1117 Budapest, Prielle Kornélia út
47–49. IT Campus F épület
gosi.zsuzsanna@ppk.elte.hu
Kutatási terület: sportgazdaságtan,
sportfinanszírozás, rekreáció

Szerző:
DR. ERDÉLYI ÉVA
egyetemi docens
Budapesti Gazdasági Egyetem
KVI Kar, Üzleti Elemzés Módszertan
Tanszék
1054 Budapest, Alkotmány u.
9–11. I. emelet 111-es szoba
SzaboneErdelyi.Eva@uni-bge.hu
Kutatási terület: oktatásmódszertan,
motivációs eszközök és a kutatási
módszerek fejlesztése

Szerző:
DR. BUKTA ZSUZSANNA
egyetemi adjunktus
ELTE Egészségfejlesztési
és Sporttudományi Intézet
1117 Budapest, Prielle Kornélia út
47–49. IT Campus F épület,
3. emelet
bukta.zsuzsanna@ppk.elte.hu
Kutatási terület: önkormányzatok
és sport, civil szervezetek a
sportban, állami sportfinanszírozás,
kvíziójátékosok motivációi

Szerző, rovatszerkesztő:
DR. MAGYAR MÁRTON
egyetemi adjunktus
ELTE Egészségfejlesztési
és Sporttudományi Intézet
1117 Budapest,
Prielle Kornélia út 47–49.
IT Campus F épület, 3. emelet
magyar.marton@ppk.elte.hu
Kutatási terület:
animáció, turizmus, szellemi
rekreáció, szakmai tercier oktatás
Fotó: Hámosi Zsófia

ÖSSZEFOGLALÁS:

Sportról szóló filmeket kivétel nélkül szinte mindenki ismer. A legfőbb erénye ezeknek a filmeknek, hogy követendő példát mutatnak. Számos film igaz történet alapján készül, egy-egy élet-történetet mesél el. A sport szépségei mellett részben bemutatják azokat a nehézségeket is, melyek egy sportkarriert körülvesznek. A másik pozitív hatása az ilyen típusú filmeknek, hogy egy passzív tevékenység után mozgásra ösztönöznek. Egy hiánypótló, egyedi kutatással megpróbáltuk feltérképezni a fogyasztási szerkezetet és az esetleges befolyásoló tényezőkkel való kapcsolataikat a sportfilmek példáján keresztül. Megállapítható, hogy a közismertnek gondolt sportfilmek egy része valóban közismert (mint például a Tűzszekerek), illetve konkrétan a futás kapcsán a Forrest Gump. A sportról szóló dokumentumfilmek kedveltsége és a filmnéző sportolási szokásai között összefüggés fedezhető fel, ám a sportolási gyakoriság nem befolyásolja a sportközvetítések nézését. A vizsgálati minta alapján a sportfilmek nem ösztönzik a nézőket egyértelműen a sportolásra.

Kulcsszavak: szellemi és fizikai rekreáció, sport, filmek, fogyasztás

ABSTRACT:

Almost everyone, without exception, knows movies about sports. The main virtue of these films is that they could set an example to follow. Many films are based on true stories, each telling a life story. In addition to the beauties of sport, the difficulties that surround a sports career are also partially presented in sport movies. Another positive effect of these types of films is that they encourage movement after a passive activity. With a gap-filling, unique research, we tried to map the consumption structure and their relationships with possible influencing factors through the example of sports films. It can be concluded that some of the sports movies, thought to be well-known, are actually well-known (such as 'Chariots of Fire'), and specifically, in relation to running, 'Forrest Gump'. A connection can be discovered between the popularity of sports documentaries and the sports habits of moviegoers, but the frequency of sports does not affect viewing of sports broadcasts. Based on the test sample, sports films do not clearly encourage the viewers to play sports.

Keywords: mental and physical recreation, sports, movies, consumption

BEVEZETÉS

A rekreáció fő céljai közé tartozik a jó közérzet, a jóllét, a minőségi élet megteremtése (Kovács, 2004). A fizikai vagy mozgásos rekreáció azokat a szabadidős tevékenységeket jelenti, melyek elsősorban a fizikumot veszik igénybe. A szellemi rekreáció a kultúra, a szórakozás és a művelődés területeit használja fel az egyéni és társas élményszerűségei lehetőségein keresztül (Fritz et al. 2013).

A sportos filmek, sportfilmek, a futásról szóló filmek részben összekapcsolják ezt a két nagy területet. A különböző filmeket ma már számtalan helyen megnézhetjük, értve ez alatt a hagyományos mozikat, a televíziót és mára már szinte a legnagyobb lehetőségeket kínáló streaming szolgáltatóknál. A filmnézési szinterek ez alapján lehetnek egyéni és társas környezetben végzett tevékenységek is (Magyar, 2021).

A Központi Statisztikai Hivatal által készített időmérleg-felmérés még a 2009/2010. év vonatkozásában készült el. Ez alapján a 15–74 év közötti korosztály átlagosan naponta 152 percet fordít tévézésre, videózásra, internetezésre, 15 percet sétára, kirándulásra, testmozgásra, és mindössze 1 percet mozilátogatásra (KSH, 2021). Ez utóbbi számadat az elmúlt egy évtized során bizonyára többszörösére megemelkedett. Az időmérleg-felmérés aktuális felmérése mellett indokolt lehet a klasszikus mozi mellett a streaming/otthoni filmnézésre fordított időráfordítás vizsgálata is.

Kutatások mutatják, hogy a hagyományos filmközvetítő eszközöket, mint amilyen a mozi és a televízió, felváltják újabb, kényelmet és hordozhatóságot nyújtó csatornák, mint például a számítógép, laptop, táblagép, okostelefon vagy ezek kombinációi (Peszecki – Papp-Zippervovszky, 2017). A filmnézés egy otthon is elérhető szórakozássá, kikapcsolódást elősegítő tevékenységgé (Varga, 2013) alakulása már a pandémiát megelőző időszakban megfigyelhető.

Kutatások alapján a fiatalabb korosztály a hagyományos televízió nézésre kevesebb időt fordít. Ebben a korosztályban szintén csökkent a rádiót hallgatók és nyomtatott sajtót olvasók aránya, viszont növekedett az internethasználat, közösségi média és egyéb online tartalmak követése (Osváth, 2019).

A sportolás hazánkban egyre erőteljesebben jelenik meg nemzeti stratégiai szinten (Faragó, 2017), ami a pandémia alatt más hangsúlyt kapott, a sportolási szokásokat, tevékenységet a fizikai aktivitásról a szellemi rekreáció felé irányította. Tehát a rekreációs tevékenységek a pandémia ideje alatt átalakultak. A mozgásos tevékenységek, különösen a szabadidő-sport áttevődött az otthoni térbe és/vagy szabadterei helyszínekre (Kinczel, 2021; Kiss et al. 2021). A kulturális életben is megfigyelhetők hasonló változások. A mozilátogatások száma a korlátozások ideje alatt jelentősen csökkent a 2020. évben: 72%-kal esett vissza az azt megelőző évhez képest (Magyar, 2021). Az otthoni televízió- és filmnézés ugyanezen időszak alatt felértékelődött. A járvány első hulláma alatt készült, bár nem reprezentatív kutatás arra az ered-

ményre jutott, hogy míg a lezárások előtt a válaszadók mindössze 3,4%-a fordított több mint három órát filmnézésre, ez a korlátozások alatt 9,4%-ra emelkedett (Gósi, 2020).

Az összes kutatás azt igazolja, hogy a magyar lakosság jelentős időt áldoz filmnézésre. Ez is inspirált bennünket, hogy megvizsgáljuk a filmfogyasztás szerkezeti sajátosságait, jelen kutatás keretében hangsúlyosan a sporttevékenységgel kapcsolatos termékekre.

MÓDSZEREK

A primer kutatásunk keretében online kérdőíves felmérés (ELTE KEB 2022/383) történt a kerdoivem.hu felületén keresztül a magyar lakosság körében. A kényelmi mintavétel eredményeképpen, az adattisztítás után 305 értékelhető válasz alapján történtek az elemzések.

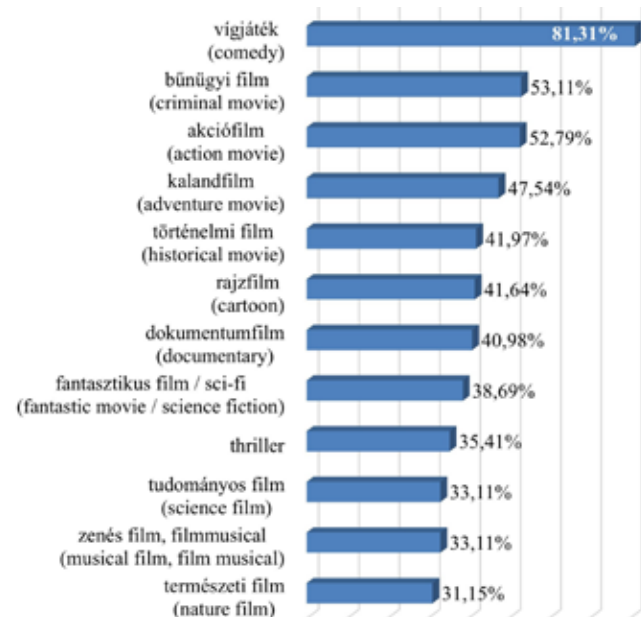
Arra kerestük a választ, hogy a lakosság mennyire ismeri a sportról szóló filmeket, milyen filmcímek jutnak eszükbe, ha sportról, azon belül, ha futásról szóló filmről kérdezzük.

Az adatelemzés alapvetően alapstatisztikai módszerekkel történt, a kapcsolatok feltárása az SPSS programcsomaggal történt (95%-os megbízhatósági szinten), az alábbi kérdéssel-területeinkre vonatkozóan:

- K1: Azok, akik gyakrabban sportolnak, gyakrabban néznek sportközvetítéseket is, mint a nem, vagy csak ritkán sportolók?
- K2: Azok, akik gyakrabban sportolnak, nagyobb arányban ismerik a sportról szóló dokumentumfilmeket, mint a nem, vagy csak ritkán sportolók?
- K3: A sportról szóló filmek egyértelműen mozgásra ösztönöznek?

EREDMÉNYEK

A kérdőívet 35,4% férfi és 64,6% nő töltötte ki, különböző korosztályt képviselve, akiknek kb. 2/3-a rendszeresen sportol, és 53,4%-uk néz gyakran sportközvetítéseket különböző sportágakban, nemtől, korosztálytól, iskolai végzettségtől és attól függetlenül, hogy sportolnak-e vagy sem. A kitöltők alapján a minta nem tekinthető reprezentatívnak, egyrészt a

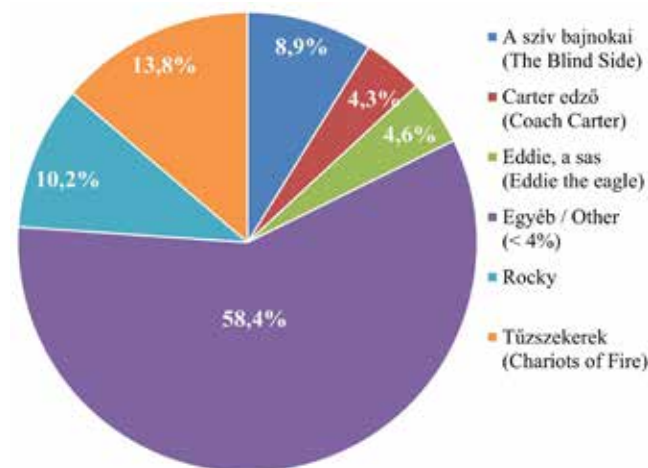
1. ábra: A filmműfajok említési aránya (N = 305) / Image 1: Mention ratio of film genres (N = 305)

Forrás/Source: Saját felmérés és szerkesztés, 2022 / Own survey and redaction, 2022

nemek megoszlása nem egyezik meg a magyar lakosságra jellemző adattal. A másik jelentős eltérés a sportolók arányában látszik, hiszen a felmérésben a válaszadók több mint 60%-a végez rendszeres sporttevékenységet, ezzel szemben a magyar lakosság több mint 50%-a egyáltalán nem sportol az Eurobarometer 2017. évre vonatkozó felmérése (EC, 2018) szerint.

A résztvevők többsége kedveli a filmeket, azoknak jellemzően szinte minden típusát, műfaját. A legtöbben (81,4%) a vígjátékot kedvelik, megegyezően Magyar – Reiner (2021) felméréseivel. A kitöltők több mint fele a bűnügyi és akciófilmet, és legalább 30%-uk a természeti, zenés, tudományos, thriller, fantasztikus, dokumentum-, rajz-, történelmi és kalandfilmet is megemlíttette a preferencialistáján (1.ábra).

Arra a nyitott kérdésre válaszolva, amelyben leírták azt a sporttal kapcsolatos filmcímet, amelyik először az eszükbe jut, több mint száz filmcímmel találkozhattunk. A fiatalabb generáció nagyon változatos válaszokat adott. A kitöltők közül a legtöbben a **Tűzszekerekre** gondoltak (13,8%, elsősorban a 48-57 éves korosztály), ezt követte a **Rocky** (10,2%), majd **A szív bajnokai** (8,5%) és az **Eddie, a sas** (4,6%), majd a **Carter edző** (4,3%). (2. ábra) További 18 filmet megjelöltek többen is, sőt ezeken kívül még kb. nyolcvan említett egy-két fő.

2. ábra: A legnépszerűbb sportról szóló filmek (N = 305) / Image 2: Most popular movies about sports (N = 305)

Forrás/Source: Saját felmérés és szerkesztés, 2022 / Own survey and redaction, 2022

A legtöbb említést kapott öt film közül négy szinte teljes mértékben igaz történeten alapul. A **Tűzszekerek** írója, Colin Welland az 1924-es párizsi olimpián 100 méteres síkfutásban aranyérmes Harold Abrahams és a 400 méteres síkfutás győztesének, Eric Liddellnek a történetét meséli el. A filmet azóta is az egyik legbefolyásosabb, legtöbbet idézett sportfilmként tartják számon (Ferenczi, 2009). **A szív bajnokai** egy amerikai futball-játékos Michael Oher élettörténetén alapul (IMDb, 2022a). Az **Eddie, a sas**, Michael Edwards történetét meséli el, aki 1929 után első brit síugróként sikeresen kvalifikálta magát a Calgaryban rendezett téli olimpiai játékokra. Itt annak ellenére vált közönségkedvencé, hogy a legkisebb ugrást tudhatta magáénak. A záróceremónián a Nemzetközi Olimpiai Szervező Bizottság elnöke, Frank King a következő mondattal hivatkozott rá: „A játékokon néhányan aranyat nyertek, néhányan rekordokat döntöttek, és néhányan szárnyaltak, mint egy sas.” (IMDb, 2022e).

SZELLEMI REKREÁCIÓ – TANULMÁNY

A **Carter edző** egy gimnáziumi kosárlabdatréner igaz történetén alapul: Ken Carter a kaliforniai Richmondban dolgozott edzőként (IMDb, 2022b). Az érdekesség az, hogy még a **Rocky** is egy valós történethez köthető. Sylvester Stallone-t, aki a film főszerepét játszotta, és egyben a forgatókönyvet is írta, Chuck Wepner és Muhammad Ali között 1975. március 24-én lezajlott bokszmérkőzés inspirálta. Az esélytelennek tartott Wepner a várakozások ellenére 15 meneten keresztül talpon maradt, és csak az utolsó pillanatban kapott ki technikai KO-val (IMDb, 2022d).

A futással kapcsolatos filmek címei közül 45,3%-nak a **Forrest Gump** jutott az eszébe (jellemzően a fiatalabb generációnak). A **Tűzszekerek** itt is megjelent: már nagyobb, 18,4%-os arányban, illetve még az **Ultra**, a **Maraton életre-halálra** és az **I am Bolt** fordultak elő legalább 3%-os arányban. Egy-két fő írt be 34 db, ezektől különböző filmcímet, valamint négyet néhányan. Csúpn 6,6%-nak nem jutott eszébe futással kapcsolatos film, de sporttal kapcsolatos filmre mindenki emlékezett (3. ábra).

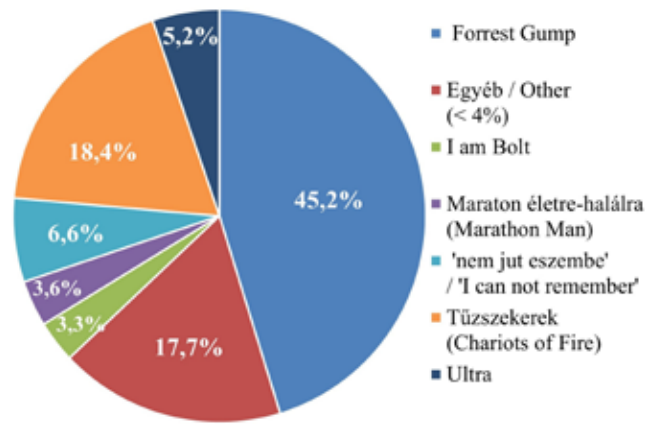
A nyitott kérdés után felsoroltunk 20 db, különböző sportról szóló játékfilmet, amelyek részben magyarázzák az alábbi 3. és 4. ábrát. A legismertebb film, amelyet a kitöltők 90%-a látott, az a **Forrest Gump** volt, ehhez képest a **Tűzszekereket** csak a válaszadók 50%-a nézte meg, de ennek is közel ötöde nem emlékezett rá. Az említettekén kívül két film volt az, amit a válaszadók több mint 80%-a látott: a **Rocky** és a **Karate kölyök**. Még két film az, amely 70% körüli nézettséget tudhat magáénak: a **Szív bajnokai** és a **Jég veled**.

A felmérésben részt vevők 81,0%-a nézett már meg sportolóról, edzőről, csapatról, sporteseményről dokumentumfilmet. Ez nem függ a kitöltő nemétől, életkorától, iskolai végzettségétől és attól sem, hogy sportol-e rendszeresen (legalább heti háromszor fél órát). Aki nem néz sportközvetítéseket, dokumentumfilmet sem néz. A kitöltők fele (50,8%) jobban kedveli a sporttal kapcsolatos dokumentumfilmeket, mint a kitalált történeteket. Érdekes azonban, hogy a felsorolt sporttal kapcsolatos 12 db dokumentumfilm és filmsorozat közül egyetlenegy sem éri el az egyharmados nézettségi arányt. A Netflixen vetített sorozat, a **Formula-1** került az élre 31,4%-os aránnyal, amelyet szintén a streaming szolgáltató kínálatában található **Schumacher** (28,8%) követ, és harmadik helyre egy futball-legendánkról szóló dokumentumfilm került, a **Puskás: The Legend of the Magical Magyar** 25,9%-kal. A napjainkban sikeres magyar sportolóról készült filmek közül a legtöbben Szilágyi Áronról készült dokumentumfilmet tekintették meg: **Egy mindenkéért** (18,3%).

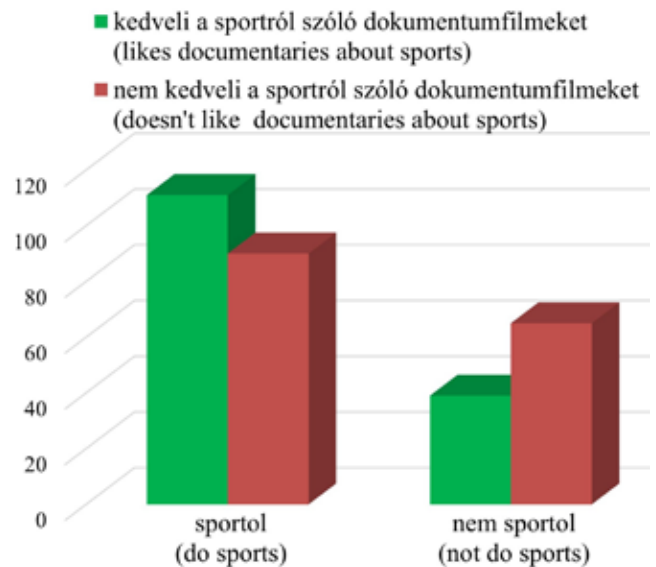
Az ábrák alapján látszik, hogy jellemzően azok a kitöltők szeretik jobban a sportról szóló dokumentumfilmeket, akik rendszeresen sportolnak (4. ábra), illetve azok, akik rendszeresen néznek sportközvetítéseket (5. ábra).

A válaszadók 78,4%-ának véleménye szerint a sportról szóló filmek pozitív példát mutatnak. Erre a válasza erősítették rá a nyitott kérdésre adott válaszok, amelyek kiemelik az ilyen típusú filmek pozitív hatásait. Néhány idézet a kitöltőktől:

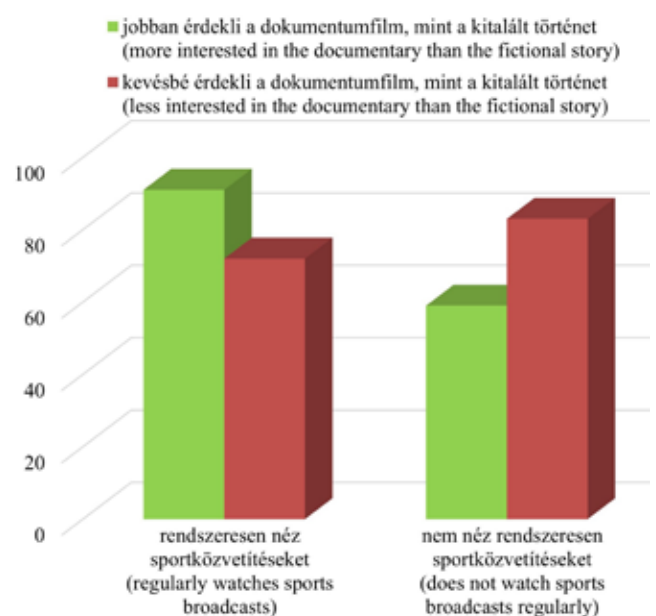
- „Ösztönöz az élet minden területén a küzdelemre, a becsületes helytállásra.”

3. ábra: A legnépszerűbb futásról szóló filmek (N = 305) / Image 3: Most popular movies about running (N = 305). Forrás/Source: Saját felmérés és szerkesztés, 2022 / Own survey and redaction, 2022

4. ábra: A sportról szóló dokumentumfilmek kedvelése a különböző rendszerességgel sportolók körében (N = 305) / Image 4: Popularity of sports documentaries among sportsmen with different regularity (N = 305). Forrás/Source: Saját felmérés és szerkesztés, 2022 / Own survey and redaction, 2022

5. ábra: A sportról szóló dokumentumfilmek kedvelése attól függően, hogy néznek-e sportközvetítéseket (N = 305) / Image 5: Likelihood of documentaries about sports depending on whether they watch sports broadcasts (N = 305) Forrás/Source: Saját felmérés és szerkesztés, 2022 / Own survey and redaction, 2022

- „Jó példát mutatnak. Megmutatja, mit ad pluszban a sport, de megmutatja azt is, hogy az eredményért áldozatokat kell hozni, nem hullik csak úgy az ölünkbe.”
- „Megmutatja, hogy a kitartás kifizetődik. Ösztönző, lelkesítő, de nem árul zsákba macskát. Megmutatja, hogy vannak hullámvölgyek, de nem szabad feladni.”
- „Szerintem fontos, hogy hiteles képet kapjunk a sportról szóló dokumentumfilmek által, és ne csak szóbeszédre alapozva alkossunk véleményt. A filmek, sorozatok pedig ösztönözhetik, a gyerekeket, felnőtteket, hogy kipróbáljanak különböző sportágakat.”
- „A dokumentumfilmekben a sportoló mindennapi megpróbáltatásai láthatóak, példát mutatva, és ösztönözve a fiatalokat, hogy kitartó munkával sikereket érhetnek el.”
- „Motiváló, elgondolkodtató. Izgalmas, lelkesítő.”
- „Szerintem jó hatással vannak az ilyen típusú filmek. Inspirálnak, motivációt adnak az élet minden területen, beleértve a mozgást is. Általában happy end a vége, ami játékfilmek esetében párosul az »igaz történet alapján« címszóval, ezért ezekben a filmekben nagy csodáról beszélhetünk, amik reményt adnak, és kitartásra ösztönöznek. A dokumentumfilmek hatása is hasonló, de itt az adott esemény vagy sportoló életébe nyerhetünk betekintést, ami sok pluszinformációt adhat emellett.”
- „Jó, követendő példát mutatnak. Nagy sportolók nagy tetteit filmesítik meg, mellyel maradandó, történelmi eseményé válik.”
- „Egy átlagember (*aki sosem sportolt*) beleláthat a sport közegébe. Az emberek egy ilyen film után motivációt, pozitív élményeket élnek meg, mely ösztönzi őket a sportolásra. Edzőként, tanárként a sport motivációs erejét kiemelten fontosnak tartom, egy-egy ilyen film után újra átgondolok sok mindent, inspirálnak.”
- „Pozitív hatása van a sportról készült dokumentumfilmeknek, de nem mindig pozitív dolgokat mutatnak meg. Azonban mind rendkívül tanulságos. A filmek, filmsorozatok jobban elragadják az emberek figyelmét, és azok számára is érdekes lehet, akik nem annyira kedvelik a sportot. Ezek egyértelműen pozitív hatással bírnak, és ösztönzik a sportolásra a nézőket. Előfordulnak a filmekben kisebb túlzások, nem pontosan úgy történt esetek, de mind a pozitív kimeneltet szolgálják, így ettől el lehet tekinteni.”
- „Szerintem korosztályfüggő. A fiatalok egy részét biztos motiválja, az idősebbeknek, akiknek sportos múltjuk volt, jó időtöltést jelenthet.”
- „Megmutatják egy történeten keresztül, hogy ami lehetetlennek tűnik, az is lehetséges, így szerintem mindenképpen elgondolkodtató hatásúak.”

A sportról szóló filmek a kitöltők 56,2%-át ösztönzi mozgásra, különösen a férfiakat és a fiatal korosztályt; az 53-57 éves csoportot pedig a legkevésbé. Érdekes, hogy a válaszadók 29,4%-a érez lelkiismeret-furdalást a sportról szóló filmek megtekintése után, hogy nem mozog eleget. A kitöltők mindössze 29,4%-a tartja fontosnak, hogy sikeres magyar sportolókról filmet készítsenek (*nemtől, korosztálytól, iskolai végzettségtől függetlenül, akár sportol, akár nem, akár néz közvetítéseket, akár nem*), és egyharmaduk szerint érdemes lenne testnevelésóra keretében filmeket nézni sportolókról, sportcsapatokról. Ez a vélemény a nőkre szignifikánsan jellemzőbb.

MEGBESZÉLÉS

A sportról szóló filmek jellemzően pozitív hatással vannak. A kitöltők többsége ismer és nézett is már meg ilyen típusú filmet, bár életkori eltérések jelentkeznek arra vonatkozóan, hogy mely filmeket ismernek egyértelműen (*hallomásból vagy látták is*).

Kérdésfeltevéseink közül nem igazolódott be az, hogy akik (*gyakrabban*) sportolnak, ők inkább néznek sportközvetítést. Statisztikai adatok alapján ez független nemtől, kortól és a sporttevékenységtől is.

A második kérdésfeltevésünkre igennel tudunk válaszolni: azok, akik sportolnak, jobban ismerik a sportról készült dokumentumfilmeket, és jobban is kedvelik őket.

A harmadik kérdésfeltevésünkre előzetesen gondolt igen válaszunk nem igazolódott teljes mértékben, hiszen a válaszadóknak csak 56,2%-a nyilatkozott úgy, hogy az ilyen típusú filmek mozgásra ösztönzik.

A választokat áttekintve azonban kijelenthető, hogy megéri ezeket megnézni a fiatalabb korosztállyal is, mert számtalan tanulsággal szolgálhatnak részükre.

IRODALOMJEGYZÉK

- EC / European Commission (2018): Special Eurobarometer 472. Report. Sport and physical activity. From: <https://www.europarc.org/wp-content/uploads/2020/01/Special-Eurobarometer-472-Sports-and-physical-activity.pdf>
- Faragó, B. (2017): A sportsstratégia ágazat erősödése Magyarországon a 2011–2016-os időszakban. *Tér-Gazdaság-Ember*. 5. 3. 94–109. o.
- Ferenczi, Sz. (2009): A szárnyaló bokák balladája. From: <https://filmtett.ro/cikk/hugh-hudson-chariots-of-fire-tuzszekerek-1981>
- Fritz, P. – Szatmári, Z. – Plachy, J. (2013): A szellemi rekreáció fogalma és rendszertana. *Recreation*. 3. 3. 10–12. o. DOI: 10.21486/recreation/2013.3.3.1
- Gósi, Zs. (2020) Rekreáció a korlátozások alatt. In: Fokasz, N., Kiss, Zs., Vajda, J. (szerk.) *Koronavírus idején. Replika Alapítvány, Budapest, 29–36. o.*
- IMDb (2022a): A szív bajnokai (The Blind Side, 2009). From: <https://www.imdb.com/title/tt0878804/>
- IMDb (2022b): Carter edző (Coach Carter, 2005). From: <https://www.imdb.com/title/tt0393162/>
- IMDb (2022c): Eddie, a sas (Eddie the Eagle, 2015). From: <https://www.imdb.com/title/tt1083452/>
- IMDb (2022d): Rocky (1976) – Trivia. From: <https://www.imdb.com/title/tt0075148/trivia/>
- Kinczel, A. (2021): Szabadidő-eltöltési szokások itthon és határon túl. *Acta Carolus Robertus*. 11. 2. 19–29. DOI:10.33032/acr.2540
- Kiss, K., Hegedűs, S., Fekete, R. (2021): „Maradj szépen otthon!” – Az X-, az Y- és a Z-generáció szabadidősport fogyasztási szokásai a Covid-19 pandémia tükrében. *Marketing és Menedzsment*. 55. 4. 51–60. DOI: 10.15170/MM.2021.55.04.05
- Kovács, T. A. (2004): A rekreáció elmélete és módszertana. *Fitness Kft., Budapest*
- KSH / Központi Statisztikai Hivatal (2021): A 15–74 éves népesség napi átlagos időráfordításai nemek szerint [perc/fő]. From: https://www.ksh.hu/stadat_files/ido/hu/ido0002.html
- Magyar, M. (2021): Film és rekreáció 1. – A pandémia árnyékában. *Recreation*. 11. 3. 30–33 DOI: 10.21486/recreation.2021.11.3.5
- Magyar, M. – Reiner, Zs. (2021): Film és rekreáció 2. – A mozi jelene (és jövője?) *Recreation*. 11. 4. 26–29. o. DOI: 10.21486/recreation.2021.11.4.5
- Osváth, A. (2019): Változó generációk, változó médiafogyasztás. *Szellem és Tudomány*. 10. 1–2. 35–51. o.
- Peszeki, N. – Papp-Zipernovszky, O. (2017): A filmekbe való bevonódás, az emlékezet és preferenciátételek a médium függvényében. *Impulzus-Szegedi Pszichológiai Tanulmányok*. 4. 1. 1–22. o.
- Varga, G. (2013): Megszületett a Nagy Filmnézési Felmérés eredménye. From: <https://www.filmtekeres.hu/hirek/megszuletett-a-nagy-filmnezesi-felmeres-eredmenye>